

Sargentini-jelentés viták kereszttüzeiben

Interjú Judith Sargentinivel, a magyarországi jogállamiság helyzetével foglalkozó jelentés készítőjével

FOTÓ: MTI

Az elhíresült Sargentini-jelentést szerdán, lapzárta után tárgyalta az Európai Parlament strasbourg-i plénuma. A magyarországi jogállamisággal kapcsolatos fenntartásokat megfogalmazó jelentés készítőjével, Judith Sargentinivel beszélgettünk.

**– Megérzése szerint milyen ki-
menetele lesz a szavazásnak a
plenáris ülésen?**

– Nem tudom megjósolni, ez nehéz kérdés. Kétharmados többségre van szükségem, ami magában kihívás, nem adott eredmény. A lengyelországi kérdés szavazásánál – amelyre novemberben és márciusban került sor – meglett a kétharmad. Úgy értekelem, hogy ha néppárti kollégáink érdekeltek a lengyel jogállamiság betartásának kérdésében, akkor a magyar jogállamiság terén is annak kell lenniük.

– Ez azt jelenti, hogy EP-kétharmad a magyarországi kétharmad ellen?

– Ezt nem így gondolom. Tény, hogy a magyar kormánynak kétharmad széki többsége van az országgyűlésben, de a demokrácia nem csak erről szól. A győztes nem visz mindent, hanem tiszteletben kell tartania a kisebbséget is.

– Mire számít az Európai Néppárt részéről? A jelek szerint nem egységesek a vélemények, még Merkel pártján belül sem...

– Nem tudom. Némely jelek arra utalnak, hogy még lengyel néppárti támogatottsága is lehet a jelentésnek, hasonlóan az írekhez, az osztrákokhoz, a skandinávokhoz és a beléluxiakhoz. Kérdés, hogyan viszonyulnak a franciák, a spanyolok és az olaszok, mivel a németekhez hasonlóan tárgyalják a kérdést, tehát megosztottak. Egyéni kérdés is a döntés: a parlamenti képviselő független személyként is viszonyulhat a kérdéshez. Vagy a tagállamok demokráciája mellé sorol be, vagy azon a véleményen van, hogy inkább azt a kormányt támogatja, amely az ő pártcsaládjának a tagja.

– A Visegrádi Négyek egységesen lépnek-e fel, vagy itt is várható véleménykülönbség?

– A V4-ek politikailag nem egységesek. Úgy vélem, a szocialisták a jelentés mellett foglalnak majd állást. Több néppárti kollégával beszéltem, várakozó állásponton vannak, nem valószínű, hogy egységesen blokként szavaznak majd. Miközben Romániában a jogállamiság mellett tüntettek – amit jogosnak és megalapozottnak tartunk –, Orbán Viktor tusványosi megnyilvánulásában az illiberális demokráciát és a kereszténydemokráciátugyanannak vélte. Úgy gondolom, ezzel számos kereszténydemokrata kollégám nem ért egyet.

– Az LMP tagja a zöldek frakciójának, nem hivatalos állásfoglalás szerint nem támogatná Magyarországi elitelét, de frakcióbeli kollégája, Meszerics Tamás állítólag más véleményen van.

– Olvastam ezt a véleményt, meg is értem, hogy az LMP némely magyar parlamenti tagja nem fogja támogatni a jelentést, ugyanakkor ez nem hivatalos álláspont. A szavazás ered-

ménye itt dől el az EP-ben, teljes mértékben megbízom Meszerics Tamás kollégámban, hogy az igaz ügyet támogatja majd.

– Ön szerint az EP képviselői kellő mértékben tudatában vannak a valós magyarországi helyzetnek?

– Kezdjük azzal, hogy 2017 májusában az Európai Parlament megszavazott egy határozatot és ennek alapján íródott ez a jelentés. A szavazás alatt a néppárti képviselők távolmaradtak, annak tudatában, hogy ezzel megszületik a határozat. Gondolom, pontosan tudták – ahogyan a többi kollégám is –, hogy a tét a 7. cikkely, amely Magyarország uniós szavazati jogának a megvonásával is járhat. Négy bizottság szavazott a jelentésemről, és mind a négy a 7. cikkely mellett foglalt állást, még mielőtt a LIBE(állampolgári jogi- és igazságügyi)-bizottság elé került volna az ügy. A LIBE júniusban komoly többséggel (37 igen 17 nem ellenében) szavazta meg jelentésemet, ami annak a jele, hogy a képviselők többsége tisztában van a magyar helyzettel. A kérdés az, mennyire szabadok a véleménynyilvánítás terén. Figyelembe kell venniük a hazai politikai helyzetet, pártjaik érdekeit azzal szemben, amit valóban éreznek? Szavazhatnak-e úgy, ahogyan egy politikusnak kéne, az értelmével és a szívével, vagy külső nyomásnak vannak kitéve?

– Mennyire fontos és mennyire lehet eredményes a civil társadalom mozgósítása a jelentés támogatása érdekében?

– Nagyon méltányolom, hogy erre sor került. Ez fontos része az európai demokráciának, függetlenül a hatékonyságtól, amit nem tudok megjósolni. Az információmegosztás és a kiállítás ténye viszont elérheti kollégáimat és befolyásolhatja döntésüket.

**– Orbán Viktor bejelentette részvételét a strasbourg-i plenáris ülésen. Jelenléte változtatna a szavazás ki-
menetén?**

– Szögezzük le, hogy ez a bejelentkezési módszer a nemzeti parlamentekben használatos, egy miniszter igényelheti jelenlétét valamelyik ülésen, az EP-nek viszont másak a szabályai. Olvastam Orbán úr szándékát, amit elfogadok, de a döntést a parlamenti frakciók elnökei hozzák meg. Ez idáig a miniszterelnök úr mindig kapott teret véleménye ismertetésére, beszédei inkább a hazai nyilvánosságnak szóltak, mint az EP döntéshozóinak.

– Hogyan született az a döntés, hogy ön készítsen jelentést Magyarországról?

– A jelentéstételről szóló döntésre – mint már említettem – 2017-ben került sor, majd a parlament a LIBE elé terjesztette, amelynek én is a tagja vagyok. A belső szabályzat értelmében – amely egy matematikai pontrendszer alapján osztja ki a fel-

Sargentini szerint Orbán Viktor strasbourg-i beszédei inkább a hazai nyilvánosságnak szóltak, mint az EP döntéshozóinak

adatokat – az én frakciónak jutott a jelentéstevés kötelezettsége, ezen belül engem kértek föl a feladatra.

– Az ön által vezetett LIBE-bizottság megállapította, hogy a magyar kormány szándékosan leépíti a jogállamot. Mire alapozza ezeket a kemény vádakokat?

– A LIBE-bizottságot nem én vezetem, én a jelentéstevő vagyok. Kollégáim módosító javaslatait figyelembe véve szerkesztettem meg a jelentést, beszélünk a magyar kormány tagjaival, de alapul vettük a kormányközi intézmények több éves jelentéseit, nevezetesen az Európa Tanács, az EBESZ, az ENSZ, a Velencei Bizottság, az Európai Bizottság, az Európai Tanács, a Luxemburgi és strasbourg-i bíróság, valamint a magyar bíróságok végzéseit. Az elmúlt nyolc év jelentései igen éles bírálatok. A felsorolt intézmények számos kérdést foglalkoztak meg a magyar kormány felé: hadd említsem a vallásszabadságot, a jogszolgáltatást, a sajtószabadságot, a pártok választási kampánytevékenységét, a civilszféra támogatását és az egyesületi jogot. E kérdésekre a kormányzat érdemben nem reagált: mindez összegezve adja azt a helyzetet, amelyben csorbul a pluralizmus elve, amelyben az egyének nem egyenlők a törvény előtt, nem nyilváníthatják ki szabadon véleményüket. Arra a következtetésre jutottunk, hogy mindez az európai értékrendet kérdőjelezi meg, ássa alá.

– Magyarországon népszavazást rendeztek a bevándorlás kérdéséről, amelyen a többség elutasította az ország területére történő ellenőrizetlen migrációt. Miért elítélendő az, ha ilyen előzmények után a magyar kormány elutasítja az illegális migrációt?

– Elsősorban ez a jelentés nem a migrációról szól, azzal az utolsó fejezete foglalkozik, ez a jelentés arról szól, hogy a magyar állampolgárok mozgástere egyre jobban csökken. An-

nak sugalmazása, hogy a jelentésnek bármi köze lenne a migrációhoz és a menedékkjoghhoz, nonszensz. A kérdés a 2017-es határozat értelmében került megvizsgálásra, kiindulva abból, milyen bánásmódban részesülnek a menedékkérők, a kisebbségek tagjai, a börtönlakók. Ezek mindig érdekes jelzései a demokrácia állapotának. Tudok a referendum megtartásáról és az EB véleményéről is e téma kapcsán, de véleményem szerint ennek nincs jelentősége a végső következtetések dolgában.

A V4-ek politikailag nem egységesek. Úgy vélem, a szocialisták a jelentés mellett foglalnak majd állást. Több néppárti kollégával beszéltem, várakozó állásponton vannak.

– Nyugat-Európában sok példa arról szól, hogy a migránsok tömeges integrálása nem működik. Ön helyesnek tartja azt, hogy a tagállamok hivatalosan megválasztott kormányai feje fölött döntsön az Európai Bizottság, illetve az Európai Parlament migrációs ügyekben?

– Ismerem a nyugat-európai országok helyzetét, magam is egy nagyvárosban, Amszterdamban lakom, nem hiszem, hogy ennek bármi köze is lenne a szóban forgó kérdéshez. Nem történik semmi az unión belül a magyar kormány beleegyezése nélkül a menekültügyben. Ha figyelembe vesszük a történeteket az Európa Tanácsban, láthatjuk, hogy vannak országok, amelyek miatt semmiféle döntés nem születik migrációs kérdésben.

– A magyar kormány megbízottjai az ön jelentésének több tételét is cáfolják, szakértői vélemények szerint vannak benne csúsztatások, illetve hazugságok is. Erről mi a véleménye?

– Több hónapja kaptam tőlük egy igen hosszú jegyzéket, amelyben eze-

ket szeretnék rám bizonyítani, amit pontról pontra meg is cáfoltam. A pozitív észrevételeik pedig eleve már benne vannak a jelentésemben.

– Tárgyalt-e a magyar kormány tagjaival, volt-e egyeztetés az ön álláspontja és a hivatalos magyar álláspontok között?

– Több alkalommal is találkoztam a nagykövet úrral, a külügyminiszter úr kétszer vett részt a LIBE ülésein, jártam Budapesten és találkoztam

a miniszterelnökségnek a parlament külügyi ügyeiért felelős miniszterével is.

– Mekkora szerepe volt a magyarországi ellenzéknek az országról készült jelentés összeállításában?

– Nem találkoztam a magyar ellenzékkel, sem a magyar pártokkal Magyarországon, az ellenzék képviselői természetesen az itteni EP-képviselő kollégáim.

– Magyarország szomszédai közül több ország nem tartja tiszteletben a kisebbségi jogokat, elnyomja a magyar és a többi kisebbséget. Romániában például, amely szintén EU-tagország. Lát arra esélyt, hogy erről a témáról is jelentés készüljön?

– A kérdést a napokban, szeptember 3-án tárgyalták a LIBE-bizottságban, Nagy József szlovákiai kollégánk volt a jelentéstevő. A kisebbségi jogok nagyon fontos tényezője és része az állampolgári jogoknak, de annak teljességében és nem csak az etnikai és nyelvi kérdésekre korlátozódva.

KRIVÁNSZKY MIKLÓS, BRÜSSZEL